

PERSOONLIJK RISICOPROFIEL

voor bestuurders

Dat bestuurders door burgers en media worden aangesproken op mogelijke belangenverstrengeling en andere kwesties op het raakvlak van persoon en politiek is allang geen zeldzaamheid meer. De kans is extra groot als er een verband gelegd kan worden met iemands portefeuille of prominente partijpolitieke opvattingen. Bestuurders realiseren zich niet altijd welke gedragingen, nevenactiviteiten of elementen uit hun persoonlijke geschiedenis vragen kunnen oproepen. Dit kan niet alleen voor hen zelf grote gevolgen hebben, maar ook voor hun politieke partij en de geloofwaardigheid van politiek en bestuur. Met het instrument van het '360° persoonlijk risicoprofiel' biedt G&I zittende en kandidaat-bestuurders – zoals wethouders, burgemeesters en gedeputeerden – de mogelijkheid om in een vertrouwelijk tweegesprek met een professional de eigen kwetsbaarheden in kaart te brengen. Zo wordt het risico kleiner dat er met de beste bedoelingen of uit onwetendheid verkeerd wordt gehandeld: de bestuurder is beter beschermd en voor zijn taak toegerust.

DOEL

Op veel plaatsen is de afgelopen jaren ervaring opgedaan met een 'benoemingstoets': een globale screening van kandidaat-bestuurders op basis van bijvoorbeeld een VOG en een scan van open en semi-open bronnen. Het persoonlijk risicoprofiel van G&I vormt hierop een belangrijke aanvulling. Via het combineren van de twee instrumenten wordt een optimale bescherming gerealiseerd.

G&I biedt gemeenten en provincies een keuze uit vier opties:

1. Benoemingstoets;
2. Persoonlijk risicoprofiel;
3. Combinatie van toets en profiel;
4. Losse advisering omtrent benoeming of risico's.

Bij optie 2 en 3 ondersteunt systematische reflectie op de eigen risico's en kwetsbaarheden de bestuurder bij het nemen van een onderbouwde beslissing over het afstoten van nevenactiviteiten, het overdragen van specifieke politieke dossiers, het veranderen van (financieel-administratieve) gewoontes etc. Vooral op het vlak van belangenverstrengeling is een fout snel gemaakt – of de schijn gewekt. Ook 'kleine corruptie' is iets waar bestuurders alert op moeten zijn, net als ondoordacht declaratiegedrag.

WERKWIJZE

In een intensief, vertrouwelijk tweegesprek wordt de '360°-werkwijze' ingezet: aan de hand van een model en verdiepingsvragen brengt de analist van G&I samen met de bestuurder het risicoprofiel in kaart. In totaal neemt het gesprek 2 tot 2,5 uur in beslag. Het bestrijkt meer onderwerpen en graaft veel dieper dan de benoemingstoets. Na afloop geeft de analist een op maat gesneden advies (mondeling; op verzoek ook schriftelijk). Profiel en advies zijn wat G&I betreft strikt vertrouwelijk. De politicus zelf staat het uiteraard vrij om de inhoud met anderen te delen.

VOOR WIE?

Het persoonlijk risicoprofiel is met name bestemd voor (zittende) bestuurders in gemeenten en provincies. Het is raadzaam om alle leden van een college in de gelegenheid te stellen het instrument te gebruiken. Zo ontstaat een beeld van breder gedeelde kwetsbaarheden en risico's. Bovendien zal het de bereidheid om vragen op het gebied van integriteit met elkaar te delen ten goede komen. In dit licht adviseren wij overigens om ook de secretaris een risicoprofielgesprek te laten voeren.

Als voor alle leden van een college een risicoprofiel is opgesteld, kan G&I een plenaire terugkoppeling verzorgen van de algemene bevindingen. Individuele details blijven daarbij uiteraard onbesproken. Terugkoppeling aan alleen de burgemeester c.q. commissaris van de Koning is ook een mogelijkheid.

Uiteraard kunnen gemeenten en provincies die dat wensen ervoor kiezen om het instrument van het risicoprofiel ook ter beschikking te stellen aan leden van de gemeenteraad of Provinciale Staten.

RESULTATEN

Het 360°-persoonlijk risicoprofiel levert een bestuurder veel op:

- een helder beeld van specifieke kwetsbaarheden en risico's in de persoonlijke situatie en levensloop, in relatie tot het politieke functioneren;
- inzicht in de vraag welke nevenactiviteiten of gedragingen onwettig of onwenselijk zijn;
- grip op de zaak, in de vorm van inzicht in manieren om kwetsbaarheden en risico's in te perken;
- een gedegen voorbereiding op mogelijke kritische vragen, bijvoorbeeld van volksvertegenwoordigers of journalisten.